

Simpozionul Internațional de Muzicologie „George Enescu” 2017

Simpozionul Internațional de Muzicologie „George Enescu”, organizat de Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România (U.C.M.R.), a aniversat anul acesta 50 de ani de la înființare, prima manifestare a sa având loc în anul 1967, în cadrul celei de-a IV-a ediții a Festivalului și Concursului „George Enescu”. De jumătate de secol, în cele 18 ediții, Simpozionul a contribuit, alături de concertele din cadrul Festivalului, dar și alături de Concursul Internațional „George Enescu”, la cunoașterea

Cornel Țăranu, Adrian Iorgulescu, Mihai Cosma

și înțelegerea complexei personalități a muzicianului, la promovarea sa peste hotare. În tot acest timp, comunicările și dezbaterile participanților referitoare la acest mare reprezentant al muzicii românești au demonstrat, prin variatele unghiuri de abordare, valoarea autentică a muzicianului pe plan mondial.

Ediția de anul acesta, coordonată cu profesionalism de prof. univ. dr. Mihai Cosma, a avut partenerii tradiționali: Academia Română, alături de Universitatea Națională de Muzică din București (U.N.M.B.), Muzeul Național „George Enescu” și de Societatea Română de Radiodifuziune. Apariția volumului *Proceedings of the George Enescu International Musicology Symposium, Bucharest, 2017*, înainte de începerea Simpozionului (incluzând toate comunicările, majoritatea publicate în limba engleză, sau într-o altă limbă de circulație internațională), a fost o inițiativă lăudabilă oferind posibilitatea aprofundării chiar în timpul Simpozionului a conținuturilor acestor comunicări, inițiativă care i-a aparținut lui Mihai Cosma încă din anul 2011, de când organizează acest Simpozion. Volumul se ridică la înălțimea acestui prestigios simpozion internațional, beneficiind de o echipă de 10 recenzori care au selectat cele mai valoroase studii despre Enescu, urmând, de altfel, să fie distribuit în bibliotecile unor renumite universități europene și de peste ocean.

Cele 17 comunicări ale actualei ediții, grupate în două tematici, *Sinteze culturale* și *Studii analitice*, și prezentate în două zile consecutive, au adus un plus de prospețime în spațiul cercetărilor muzicologice de până acum, prin comentarea și analizarea personalității

enesciene din perspective interdisciplinare și interculturale. Această ediție, care a debutat cu remarcile organizatorilor, Adrian Iorgulescu (președintele U.C.M.R.), și Mihai Cosma (coordonatorul Simpozionului), și care a fost moderată de prof. univ. dr. Corina-Antigona Rădulescu (prorector la U.N.M.B.), prof.univ.dr. Olguța Lupu (decan la UNMB) și prof.univ.dr. Mihai Cosma (directorul Centrului de Excelență al UNMB) a beneficiat de participarea unor muzicieni remarcabili din Europa (Anglia, Germania, Grecia, Franța și România).

O atenție semnificativă în cadrul Simpozionului i s-a acordat operei *Oedip*, cu interpretarea căreia debutase și actuala ediție a Festivalului, cu o zi în urmă, magistral gândită de dirijorul Vladimir Jurowski pe podiumul de concert al Sălii Palatului. Iată că în zilele ce au urmat acestei memorabile interpretări, în cadrul Simpozionului, Alina Bottez, muzician și filolog deopotrivă, John Allison, muzician plurivalent de origine sud-africană, redactor șef la Opera Magazine (London), Cristina Elena Lascu, regizor de operă și redactor la Televiziunea Română și muzicologul Despina Petecel-Theodoru s-au aplecat prin cercetările lor asupra acestei deosebite capodopere enesciene. S-a putut remarca, astfel, viziunea interdisciplinară a cercetărilor efectuate de Alina Bottez (*Căderea moirei: Fleg și Enescu în secolul XX – reinterpretarea destinului lui Oedip*) și Despina Petecel-Theodoru (*Opera «Oedip» în lumina „logicii dinamice a contradictoriilor”* – după filozoful român Ștefan Lupașcu). Cristina Lascu s-a focalizat pe semnificațiile mitului lui Oedip în diferite perioade istorice (*Mitul lui Oedip – de la tragediile antice la capodopera lui Enescu*), iar John Allison a prezentat aspecte inedite legate de punerea în scenă la Royal Opera House, Covent Garden, a operei *Oedip*, la 23 mai

John Allison, Antigona Rădulescu

2016, după 80 de ani de la premiera care a avut loc la Paris (*La răscruce: Oedip la Covent Garden și recunoașterea tot mai mare a operei lui Enescu*).

Câțiva participanți au adus contribuții importante prin analiza vigilentă a unor partituri enesciene de maturitate. Astfel, *Cvintetul cu pian op. 29* l-a atras pe tânărul tenor și muzicolog englez de origine poloneză James Savage-Hanford, care a prezentat lucrarea *Formă intuitivă: reminiscență și dis(continuitate) în «Cvintetul cu pian op. 29» de Enescu*. Pornind de la conceptele propuse de muzicologul și semioticianul finlandez Aero Tarasti în volumul său *O*

teorie a semioticii muzicale (*A Theory of Musical semiotics*), prof. univ. dr. Olguța Lupu (decan al Facultății de Compoziție, Muzicologie și Pedagogie Muzicală a U.N.M.B.), și-a conceput studiul pe următorii piloni: 1. izotropii, 2. spațialitate, temporalitate, actorialitate, 3. maniere, 4. situații muzicale – luând ca exemplu partea I din *Simfonia a III-a* de Enescu.

Tânăra violonistă franceză de origine japoneză, Maria Hara, cunoscută pentru publicul românesc prin concertele pe care le-a susținut în anul 2010, s-a prezentat cu o analiză clară, din perspectiva interpretului, a lucrării enesciene *Caprice roumaine*. Iar Ana Popescu von Bülow, colaborator la Frankfurter Allgemeine Zeitung, a expus rezultatele studiului său pornind de la manuscrisul *Cadenței* compuse de Enescu la *Concertul pentru vioară și orchestră în re minor* de J. Brahms (manuscris care aparține Muzeului Național „George Enescu”). Autoarea remarca, printre altele, proporțiile simetrice ale construcției *Cadenței*, prezentând câteva mărturii din presă despre interpretările oferite de Enescu acestui *Concert*.

George Enescu «violoncelist» și creator de muzică pentru violoncel a fost titlul ales de Marcel Spinei, compozitor, violoncelist și muzicolog, profesor la Conservatorul Național Superior de Muzică din Atena. Lucrarea are ca

Cele trei realizatoare ale volumelor din seria Documente din arhiva....

nucleu analizele partiturilor *Sonata pentru pian și violoncel op. 26 nr. 1*, *Simfonia concertantă pentru violoncel și orchestră op. 8* și *Sonata pentru violoncel și pian op. 26 nr. 2*. Aplecându-se, de asemenea, asupra creației camerale enesciene, Petruța-Maria Coroiu (Măniuț), cadru didactic la Universitatea Transilvania din Brașov, cercetează spiritul doinei conturat prin „linearitate, parlando-rubato, spiritul ornamental și caracterul doinit”.

O lucrare remarcabilă, de mare complexitate, a fost cea a lui Octavian Lazăr Cosma, membru al Academiei Române, de fapt primul muzicolog din istoria Academiei Române. În *Paradigme ale sintezelor enesciene*, autorul traversează toată creația enesciană, subliniind sintezele din ce în ce mai elaborate pe care le realizează marele nostru compozitor George Enescu. „Fiind într-o permanentă evoluție [...], valorificarea eterofoniei țării sale avea nevoia obținerii unei sinteze”, susținea Octavian Lazăr Cosma în discursul său.

Academicianul Cornel Țăranu este cel care se ocupă de zeci de ani, cu înalt profesionalism, de descifrarea

manuscriselor enesciene neterminate. Câteva rezultate ale cercetărilor sale de mare interes au fost expuse și în actuala ediție a Simpozionului. Academicianul a prezentat, astfel, un fragment dintr-o piesă concertantă pentru vioară și orchestră din adolescența lui Enescu (*Fantezia pentru vioară și orchestră* compusă probabil în 1896-1897).

Mărturii importante, bazate pe o amplă documentare, oferă Lavinia Coman, muzicolog și pianistă, prof. univ. dr. la U.N.M.B., despre strânsa legătură dintre Enescu și Lipatti, tânărul pianist fiind, conform afirmațiilor autoarei, „avid de sfaturile maestrului atât în calitate de compozitor, cât și de interpret.”

O lucrare foarte interesantă prezintă și Florinela Popa, cadru didactic la U.N.M.B. și cercetător la Muzeul Național „George Enescu” (M.N.G.E.), intitulată 1946-1955: *Enescu privit din ambele părți ale Cortinei de Fier*, urmărind poziționarea și atitudinea lui Enescu în ultimii ani din viața sa, în contextul socio-politic postbelic românesc.

Aspecte inedite aduce și Vasile Vasile, prof. univ. dr. la U.N.M.B., în comunicarea *George Enescu - membru al Academiei Române*, cercetând diverse documente din arhiva Academiei Române, unele dintre ele necunoscute sau mai puțin cunoscute. Autorul se referă pe de o parte la primirea pentru prima oară a unui muzician în secția literară a

Academiei, în 1916, fiind vorba despre George Enescu, pe de altă parte la modul în care muzicianul a reușit să promoveze în Academia Română creația muzicală românească și compozitorii români.

Despre *George Enescu și spațiul multicultural etnic Banat - Timișoara* vorbește muzicologul lugojean Constantin-Tufan Stan, referindu-se la prezența lui Enescu în Timișoara reflectată în articolele din presa locală. Iar muzicologul Alexandru Bădulescu, cel care de-a lungul timpului s-a dedicat culturii ploieștene și care a condus Muzeul Memorial „Paul Constantinescu” din Ploiești, a prezentat studiul *George Enescu - dirijorul primei audiții a oratorului bizantin de Paști «Patimile și Învierea Domnului» de Paul Constantinescu*.

Pe lângă acestea, volumul Simpozionului a mai cuprins și o lucrare a muzicologului Ștefan Anghi și alta a dirijorului și pianistului american Ira Levin, care nu au mai putut face deplasarea la București.

Această a XVIII-a ediție a Simpozionului s-a încheiat cu lansarea volumului X (cuprinzând perioada 1947-1955), ultimul din seria *Documente din arhiva M.N.G.E. Articole de presă despre George Enescu*, ediție alcătuită, prefațată și adnotată de Florinela Popa și subsemnata, publicat de Muzeul Național „George Enescu” la Editura Muzicală. În acest context, au luat cuvântul autoarele și muzicologul Cristina-Liliana Andrei, Manager al M.N.G.E. și co-autoarea volumului VI al seriei.

Majoritatea articolelor de presă din acest volum, în număr de 221, se concentrează în anul 1955, și mai ales în jurul decesului lui Enescu, survenit în dimineața zilei de 4 mai. Acest volum include o serie de portrete interesante, dar și impresionante, realizate muzicianului român la finalul carierei, în semn de apreciere și recunoștință.

Camelia-Anca SÂRBU